

DAT NOOIT WEER

De Tweede Wereldoorlog.

De onmetelijke ellende die dat veroorzaakte, is zo immens dat het eigenlijk niet te bevatten is.

In het 'Gedenkboek van Putten' uit 1948 wordt dat treffend omschreven:

*'Als heel de hemel papier was
en al het water ter wereld inkt
en al de bomen veranderden in pennen,
dan nog zou men al het lijden
en al de verschrikkingen niet kunnen optekenen.'*

Het blijft belangrijk de gebeurtenissen en verhalen vast te leggen en door te geven aan onze kinderen en kleinkinderen.

Ook de Historische Kring Bussum zet zich hiervoor in, gaat op zoek naar lokale verhalen en publiceert daarover.

Het aantal boeken dat over De Tweede Wereldoorlog verschijnt, is weer toegenomen. De belangstelling blijft.

Getuige bijvoorbeeld het succes van 't Hooge Nest' van Roxane van Iperen: over de dappere joodse zusjes Janny en Lien Brilleslijper, die op de Driftweg 2 in Naarden van begin '43 tot juli 1944 tientallen onderduikers in huis hadden.

Bij twee projecten waar ik bij betrokken ben, heb ik zélf ervaren dat ook de jeugd wel degelijk geïnteresseerd is in deze periode uit de geschiedenis. Met name in de persoonlijke verhalen.

Afgelopen januari is in ons gemeentehuis een plaquette onthuld, ter nagedachtenis aan de meer dan 600 joden uit Gooise Meren, waaronder bijna 100 kinderen, die in de oorlog zijn weggevoerd en nooit meer terugkwamen.

Aansluitend was de expositie 'Kinderen zoals jullie' te zien.

Deze expositie maakte niet alleen op volwassenen diepe indruk, maar ook op 500 Bussumse basisschoolleerlingen.

De verhalen van zes joodse kinderen uit Naarden en Bussum brachten de oorlog tot in hun eigen straat, tot aan hun eigen voordeur.

Aan het hieraan gekoppelde educatieve programma werd vol overgave meegedaan. Een 12-jarige scholiere vouwde een gele ster. Het woord 'Jood' had ze doorgestreept. En vervangen door 'Mens'.

Een maand geleden bezochten 150 leerlingen van het Goois Lyceum, in het kader van het Yad Vashem-project, de Bussumse synagoge. Geroezemoes en gegiechel alom. Totdat: het filmpje werd vertoond waarin twee overlevenden van de Holocaust hun verhaal vertelden. Eén van deze vrouwen had in Bussum ondergedoken gezeten. De zaal vol pubers werd muisstil.

Regelmatig wordt de Historische Kring Bussum gevraagd te helpen bij het achterhalen van oorlogsgebeurtenissen.

De uitkomsten daarvan grijpen bij de betrokkenen, én bij ons, soms diep in. Juist aan het einde van de oorlog hebben zich in onze gemeente familiedrama's voltrokken, die nog altijd doorwerken.

Op 25 januari 1945 werd de 33-jarige vader Dirk Gijsbertsen doodgeschoten bij een vlucht poging uit de Brandsmaschool.

Zijn lichaam lieten de Duitsers als afschrikwekkend voorbeeld nog een dag in de sneeuw liggen.

Het houdt zijn kinderen nog altijd bezig.

Op 4 februari 1945 werden vijf mannen aan de Thierensweg gefusilleerd. Als represaille, omdat een jongeman daar 5 dagen eerder uit noodweer een Duitse soldaat had doodgeschoten.

Bij het bombardement van 21 maart 1945 op Hotel Bosch van Bredius kwamen 7 onschuldige volwassenen en 3 jonge kinderen, van met name van de familie Bouvy, om het leven.

Negen dagen later, op Goede Vrijdag 30 maart, vielen bij het bombardement op Hotel Jan Tabak zeven slachtoffers.

Een voltreffer kwam terecht op de schuilkelder in de tuin van de Bosboom Toussaintlaan nummer 6.

De vrouw van de oprichter van de Van Meurs Golfkartonfabriek, haar overbuurvrouw Nassette, twee van hun kinderen en het dienstmeisje Willemijntje van Zijl waren op slag dood.

Ook twee jonge vrouwen die op de Amersfoortseweg fietsten, werden dodelijk getroffen.

Pas begin dit jaar heb ik dit drama naar aanleiding van herinneringen van de heer Kremer kunnen achterhalen.

Ons werk is nog lang niet klaar.

Opdat ook onze kinderen en kleinkinderen niet zullen vergeten wat er toen, ook hier in het Gooi, is gebeurd.

Dat nooit weer.

Margreet de Broekert

4 mei 2019, Grote Kerk Naarden